

Politik Bilim

Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikası olacak mı? (3)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Geçen hafta okuduğumuz maddelerin çoğunda, adları belirtilen sanayi sektörlerinde ARGE ve inovasyon faaliyetlerinin özendirileceği ya da destekleneceğinin söylenmiş olması dikkatinizi çekmiştir. Bu sektörler hangi politikaya göre belirlendi, bilmiyoruz; ama, hatırlayacaksınız, yine okuduğumuz 482'inci maddeye göre, bunlara, [ileride] “**sanayi politikasının** öncelik vereceği sektörler” de eklenecektir. Okumayı sürdürüyoruz. “Bilgi ve iletişim” teknolojileriyle ilgili üç maddemiz var:

488. Ekonomide verimlilik düzeyinin ve rekabet gücünün artırılması amacıyla işletmelerin, vatandaşların ve kurumların bilgi ve iletişim teknolojilerini yaygın kullanımı sağlanacak. Bu amaçla, hazırlanan **Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)** kapsamında öngörülen eylemler hayata geçirilecek.

492. Kamunun alıcı rolü, bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesini destekleyecek bir politika aracı olarak kullanılacak.

557. Bilgi teknolojileri sektörünün rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla, iç talebin geliştirilmesinin yanı sıra doğrudan yabancı sermaye yatırımları için uygun ortam oluşturulacak. Bu yolla sektörel bazda teknoloji transferi sağlanacak. [Bu maddeyi Strateji'den biliyorsunuz.]

Burada durup bir tespit yapmakta yarar var: Adı geçen **Bilgi Toplumu Stratejisi** Peppers&Rogers Grubu'na hazırlanan strateji (20 Ağustos 2005 tarihli CBT'de bu konudan söz etmişti). Nisan 2006 tarihli bu strateji belgesinin 16'ncı sayfasında “**ARGE ve Yenilikçilik**” başlığı altında ilginç bir bölüm var; deniyor ki:

"TÜBİTAK koordinasyonunda hazırlanan 'Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları: Vizyon 2003-2023' belgesinde ARGE ve yenilikçilik alanlarına ilişkin vizyon, misyon, hedef ve politikalar belirlenmiş olup, **Bilgi Toplumu Stratejisinin ARGE ve yenilikçilik hedeflerinin belirlenmesinde** bu belge esas alınmıştır.

"Vizyon 2023 belgesinde, bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin **vizyon** 'GSMH'nin sürdürülebilir şekilde büyümesine yarattığı markalar ve teknolojiler ile doğrudan, sağladığı iletişim olanakları ve bilgi kaynakları üzerinden diğer sektörlerle verdiği destek ile dolaylı olarak, giderek artan oranda katkıda bulunan; ve en az üç alanda, dünyada ilk akla gelen ya da tercih edilen ülke konumuna gelmek' şeklinde ifade edilmiştir."

Daha sonra da, Vizyon 2023'ün bu **vizyon** doğrultusunda belirlediği stratejik teknoloji alanları sayılıyor ve bilgi toplumuna dönüşme yolunda izlenecek **yedi stratejik öncelikten** biri olarak, 18'inci sayfada, "**ARGE ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi**" başlığı altında şu öngörülüyor:

"Dünya pazarlarında talebi giderek artan, yenilikçi ve yüksek katma değerli bir sektör olarak bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründe ARGE faaliyetlerine öncelik verilecek, bu alanda yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve üretime dönüştürülmesi desteklenecektir. Diğer taraftan, ARGE ve yenilikçilik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde faydalanılacaktır."

İşte, Plân'ın "hayata geçirilecek" dediği Bilgi Toplumu Stratejisi'nde bunlar yazılı. Bu satırları okuduktan sonra, 70 milyonluk bir ülkenin izleyeceği “Bilgi Toplumu Stratejisi”ni yabancı bir gruba hazırlatmasına mı üzülelim; yoksa, bir yabancı grubun bile farkına varıp önemle

vurguladığı ve hedeflerini doğruladığı Vizyon 2023 Strateji Belgesi'nin Plân'da adının bile anılmamasına mı ya da, Vizyon 2023'ün bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili öngörülerini bir yabancı onayladıktan sonra hayata geçirme kararının alınmış olmasına mı?

Her neyse, Plân'ın bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili bu yaklaşımını bir kenara kaydedip okumamızı sürdürüelim. Ama, okuduklarımız bizi amacımıza ulaştıracak (rekabet gücümüzü artıracak) nitelikte bir politikaya işaret ediyor mu; bir yandan da onu düşünmeye başlayalım.

CBT. 11 Ağustos 2006